

gesetze«, str. 227/228; Pollak »System des österreichischen Zivilprozeßrechtes« a t. d.).

Čís. 677.

Ustoupil-li žalobce, domáhající se splnění smlouvy neb alternativně z důvodu odškodnění číselně udaného odstupného, od nároku na splnění smlouvy, jest povinen, by dokázal, v jaké výši mu odškodné přísluší.

(Rozh. ze dne 21. září 1920, Rv I 446/20.)

Žalobce domáhal se na žalovaném vydání kočáru na základě smlouvy kupní anebo zaplacení interese 1000 K. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, nevzav za prokázáno, že by ku smlouvě kupní bylo došlo. V odvolání prohlásil žalobce, že netrvá vzhledem k tomu, že žalovaný již kočár jinam prodal, na dodání kočáru a obmezil žádost žalobní na zaplacení náhrady penízem 500 K. Odvolací soud vyhověl takto obmezené prosbě žalobní, dospěv oceněním důkazů k přesvědčení, že smlouva kupní byla uzavřena a uvedl po právní stránce v důvodech: Proti obmezení žádosti žalobní žalovaný v odvolacím řízení ničeho nenamítal a jest podle odstavce čtvrtého § 235 a odstavce třetího § 483 c. ř. s. přípustno. Pro výši interese jest jedině rozhodno udání žalobcovo a není soud oprávněn je snížit, i když se zdá nepřiměřeným, neboť interese není předmětem sporu a má žalovaný právo volby, totiž buď plniti ony závazky, k nimž se byl smlouvou zavázal, aneb nesplniti je a dátí interese žalobcem požadované (§ 906 obč. zák.). Mohlo by se snad uvažovati o přiměřenosti žádaných 500 Kč, kdyby žalováno bylo prostě na náhradu škody; toho v tomto případě není. Bylo žádáno o soudní výrok alternativní, buď vydati věc koupenou neb nahraditi interese, které, jak shora již uvedeno, nelze snižovati.

Nejvyšší soud zrušil k dovolání žalovaného rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu první stolice, by o výši požadované náhrady 500 K dále jednal a rozhodl.

Důvody:

Původním žalobním žádáním domáhal se žalobce vydání kočáru nebo na místě toho zaplacení náhrady 1000 Kč a proti rozsudku prvního soudu, tuto žalobní žádost zamítajícímu, vznesl odvolání jen potud, pokud byla žaloba zamítnuta i co do náhrady 500 Kč, a prohlásil v řízení odvolacím, že netrvá na vydání kočáru, nýbrž jen na alternativním zaplacení náhrady 500 K a útrat procesních. Tím odpadl jeho nárok na vrácení předmětu a pominula možnost, by se žalovaný ve smyslu § 410 c. ř. s. zaplacením požadované částky sprostil plnění předmětu. Odvolací soud se neprávem domnívá, že žalovaný má ve smyslu § 906 obč. zák. právo volby, buď splniti závazky, k nimž se byl smlouvou zavázal, anebo je nesplniti a dátí požadované interese, neboť § 906 obč. zák. upravuje právo volby jen v případě alternativního závazku, kdežto ve sporu se jednalo o alternativní zmocnění ve smyslu § 410 c. ř. s. a toto zmocnění zamítnutím žaloby na vydání kočáru pokud se týče změncu žaloby odpadlo.

Žalobní nárok přestal býti alternativním a předmětem jeho není již odstupné, jehož výši určuje sám žalobce, nýbrž náhrada škody pro nesplnění smlouvy. Nelze proto souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že pro výši žalobcova nároku na náhradu jest jediné rozhodno udání žalobcovo a že soud není oprávněn ji snížit. V důsledku svého nesprávného názoru odvolací soud o novém nároku žalobním vůbec nejednal, ačkoliv žalovaný výše jeho neuznal a již v první stolici — tehdy arci ještě nemístně — přemrštěnost náhrady alternativně požadované namítal. Odvolací soud sice správně dovodil, že žalovaný uzavřené kupní smlouvy nesplnil a že proto k náhradě je povinen, ale nezjednal si podkladu pro posouzení výše této náhrady, takže odvolací řízení nepřipouští rozboru a posouzení věci a je podle § 503 č. 2 c. ř. s. vadným. Pro tuto vadu, jež nebyla odvolatelem zaviněna, byl odvolací rozsudek podle § 510 c. ř. s. zrušen.

Čís. 678.

Zákon o zajištění půdy drobným pachtýřům (ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.).

Přestávka (§ 1, odstavec druhý) předpokládá, že pachtovní poměr počal v době, v zákoně uvedené.

Požadovací nárok může uplatňovati pouze pachtýř, nikoliv pro sebe osoba třetí.

(Rozh. ze dne 21. září 1920, R II 265/20.)

Pachtýř Václav B. domáhal se, by mu byl přiznán do vlastnictví pozemek, jež, jak zjištěno, měl v pachtu teprve od roku 1902. Místo pachtýřky Anny P. uplatnil pak požadovací nárok ve lhůtě zákonné její syn Karel P. Soud prvé stolice přiznal nárok v obou případech; v onom přípčetl žadateli jednoroční »přestávku«, v tomto zjistil, že Anna P. měla pozemek v pachtu po zákonnou dobu. Rekursní soud nároky pachtýřů zamítl. Důvody: Ohledně pozemku, na který si činí nárok Václav B., jest prokázáno, že má pozemek ten od farního obročí v pachtu teprve od roku 1902; že by pacht již před tímto rokem byl trval, prokázáno nebylo; ne bez důvodu poukazuje se ve stížnosti na to, že nárok na postoupení pozemku do vlastnictví přísluší dle § 1 zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n. oněm pachtýřům, kteří pozemek mají v pachtu od 1. října, že však Václav B., který pozemek teprv od roku 1902 pachtovaný má, k těmto pachtýřům nepatří. Anně P. přiznán byl nárok na část pozemku proto, poněvadž prý po dobu svrchu uvedených ustanovení zákona tento pozemek v pachtu má; dle § 12 zákona měla však Anna P. svůj nárok nejdéle do 12 neděl ode dne, kdy zákon nabyl působnosti, příslušnému soudu jakož i vlastníku pozemku ohlásiti, což se však nestalo; ba domnělý nárok Anny P. vůbec dosud ohlášen nebyl, takže soud není s to posouditi, zdali si Anna P. skutečně pozemek do vlastnictví přeje; ale i kdyby si toho přála, bylo by uplatňování nároku po 18. září 1919, kdy svrchu uvedená lhůta 12 neděl uplynula, již opožděné a nepřípustné a nebylo by mu lze vyhověti; nárok byl původně ohlášen jménem Karla P-a, syna Anny P.; dle souhlasného udání obou nebyl však pachtýřem tohoto pozemku Karel P., nýbrž jeho matka Anna P., jejíž hospodářství